

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om vissa arrangemang som gäller personalens ställning vid kommunaliseringen av vissa servicefunktioner inom medicinska fakulteten vid Helsingfors universitet

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en lag om vissa arrangemang som gäller personalens ställning vid kommunaliseringen av vissa servicefunktioner inom medicinska fakulteten vid Helsingfors universitet. Med tillämpning av den kontinuitetsprincip som i fråga om pensionsskyddet har iakttagits vid överföringar mellan pensionssystemen inom den offentliga sektorn, föreslås att det i lagen stadgas att det pensionsskydd som en person som är född efter den 31 december 1939 har utgående från anställning hos staten, i samband med kommunaliseringen av vissa servicefunktioner inom medicinska

fakulteten vid Helsingfors universitet, för den tid som föregått kommunaliseringen skall bestämmas på samma sätt som om han hade fortsatt i statens tjänst fram till pensionsfallet. En förutsättning är att den kommunala anställningen fortgår utan avbrott fram till pensionsfallet.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst. Lagen skall tillämpas på sådana fall då kommunaliseringen av verksamhet vid universitetet har skett efter den 31 december 1996 men före den 1 januari 1998.

MOTIVERING

1. Kommunaliseringen av vissa servicefunktioner inom medicinska fakulteten vid Helsingfors universitet

Helsingfors universitet och Helsingfors universitetscentralsjukhus har konstaterat att det är nödvändigt att den avgiftsbelagda verksamheten vid klinisk-teoretiska institutionens avdelningar för patologi, serologi och bakteriologi, virologi, transplantationslaboratoriet och medicinsk genetik vid medicinska fakulteten vid Helsingfors universitet sammanslås med den avgiftsbelagda mikrobiologiska och patologiska verksamheten vid Helsingfors universitetscentralsjukhus av följande anledningar:

Sammanläggningen förenar universitetets och centralsjukhusets resurser inom de aktuella sektorerna, förstärker de ifrågakvarande laboratoriernas kunskande inom centralsjuk-

huset, klarlägger verksamheten inom sektorerna i förhållande till fakulteten, möjliggör en bättre samverkan, gör specialläkarutbildningen och annan utbildningsverksamhet inom dessa områden mångsidigare och klart bättre, främjar forskningsvillkoren, tryggar tillgången på material för forskning och undervisning och åstadkommer inbesparingar. Dessutom står sammanslagningen i linje med de regionala omorganiseringarna och den stöds av de regionala samarbetsorganisationerna. Omorganiseringen är en del av den regionala omorganiseringen av laboratoriefunktionerna inom Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt och inom Helsingfors universitetscentralsjukhus.

En arbetsgrupp tillsatt för omorganiseringen av den avgiftsbelagda serviceverksamheten mellan Helsingfors universitetscentralsjukhus och medicinska fakulteten vid Helsingfors universitet, föreslog i sin rapport

den 1 juni 1995 att det i centralsjukhuset bildas en ny resultatenhet som i administrativt hänseende fungerar på samma sätt som centralsjukhusets övriga resultatenheter. Enheten föreslogs bestå av centralsjukhusets avgiftsbelagda mikrobiologiska och patologiska servicefunktioner och av klinisk-teoretiska institutionens avgiftsbelagda servicefunktioner vid avdelningarna för patologi, serologi och bakteriologi, virologi, transplantationslaboratoriet och för medicinsk genetik vid universitetets medicinska fakultet. Man bedömde att de föreslagna arrangemangen medför gemensamma inbesparingar på cirka 7 miljoner mark (10,6 %) på årsnivå. Enligt arbetsgruppens utredning uppstår inbesparingen enligt följande: för universitetets del i fråga om lokaler 200 000 mark, personal 4 290 000 mark, övriga personalutgifter 63 000 mark och bitjänster 830 000 mark. För centralsjukhusets del inbesparasi fråga om lokaler 294 000 mark, personal 1 300 000 mark och övriga personalutgifter 23 000 mark.

Lokalinbesparingarna uppkommer när överlappande funktioner rationaliseras varvid lokaliteter friställs. Personalinbesparingarna kommer av rationalisering av funktioner, av att personalen minskar eller redan har minskat via naturlig avgång, av att en del placeras i andra enheter vid universitetet eller centralsjukhuset. De totala kostnaderna för löner till personal som överförs är ca 17 miljoner mark på årsnivå.

Styrelsen för Helsingfors universitetscentralsjukhus beslöt den 18 april 1996 i princip godkänna att den avgiftsbelagda mikrobiologisk-patologiska verksamheten vid medicinska fakulteten vid Helsingfors universitet slås ihop med motsvarande funktioner vid centralsjukhuset. Medicinska fakulteten beslöt den 4 juni 1996 ge ett principiellt godkännande för sammanslagningsplanen, under förutsättning att man når samförstånd i detaljer kring personalens ställning och pensionsarrangemang.

2. Pensionsreformen i den offentliga sektorn

Vid inre överföringar inom den offentliga sektorns pensionssystemen har kontinuitetsprincipen för pensionsskyddet, dvs. integrationsprincipen, iakttagits. Syftet med tillämpningen av kontinuitetsprincipen har varit att pensionsskyddet för den som över-

går från ett offentligt pensionssystem till ett annat i stort sett skall behållas på samma nivå som det hade varit utan övergång.

I den pågående pensionsreformen inom den offentliga sektorn är avsikten att gradvis övergå till ett pensionssystem som står på samma nivå som inom den privata sektorn. Vid ingången av 1993 ändrades statens och kommunernas pensionsstadganden så, att s.k. nya arbetstagare, dvs. de som har påbörjat anställningen efter den 31 december 1992 och som är födda efter år 1939, omedelbart omfattas av ett pensionsskydd enligt den privata sektorns nivå, varvid deras pensionsålder är 65 år, tillväxten av pensionen 1,5 procent och den fulla pensionen 60 procent.

För s.k. gamla arbetstagare, dvs. sådana som innehade fortlöpande anställning den 1 januari 1993, genomförs övergången till ett pensionssystem som motsvarar den privata sektorns nivå genom att pensionsrätten enligt tilläggspensionsskyddet gradvis slopas från ingången av 1995 så, att förskjutningen av pensionsåldern från 63 till 65 år och förskjutningen av den fulla pensionen från 66 till 60 procent sker glidande beroende på hur lång den till och med den 31 december 1994 intjänade anställningstiden är. Pensionen växer från ingången av 1995 med 1,5 procent per år. Till dess intjänad pension görs till fribrevspension så, att tillväxten är 2,2 procent om personen fortsätter till pensionsåldern och 2 procent om anställningen upphör före pensionsåldern. Den glidande övergången gäller personer som den 1 januari 1995 är 35-54 år, eftersom de som har fyllt 55 år har kvar sina tidigare förmåner, och pensionsåldern för dem som är under 35 år genast steg till 65 år och den fulla pensionen sjönk till 60 procent.

Ändringarna i den offentliga sektorns pensionsskydd innebär i samband med kommunaliseringen av vissa servicefunktioner vid medicinska fakulteten vid Helsingfors universitet att de personer som övergår i centralsjukhusets tjänst, inom det kommunala pensionssystemet betraktas som s.k. nya arbetstagare och på dem tillämpas inte då de stadganden som gäller s.k. gamla arbetstagare. Inom statens pensionssystem upphör deras anställningsförhållande före pensionsfallet. Deras pensionsålder stiger alltså även i fråga om en tidigare statlig anställning till 65 år, pensionen växer med 2 i stället för 2,2 procent per år för tiden före 1995 och den fulla nivån sjunker till 60 procent av

pensionslönen. En sådan statlig pension har tidigare kallats pension på grundpensionsnivå. Kommunaliseringen av vissa servicefunktioner vid medicinska fakulteten vid Helsingfors universitet grundar sig på ett avtal mellan staten och samkommunen. Anställda vid Helsingfors universitet övergår vanligen i samband med en kommunalisering enligt samtycke i kommunens tjänst. Personalen anser att de inte i en sådan tvångsöverföringssituation skall anses som nya arbetstagare, utan att övergångsstadgandena som gäller gamla arbetstagare borde tillämpas på dem. När begreppet ny arbetstagare infördes i den offentliga sektorns pensionsstadganden vid ingången av 1993, fästes inte i detta sammanhang särskild uppmärksamhet vid hur begreppet ny arbetstagare lämpar sig för interna organisationsarrangemang av det slag som nu är aktuellt inom den offentliga sektorn.

I ett motsvarande fall till det nu aktuella har man iakttagit principen om kontinuitet i pensionsskyddet, nämligen i samband med kommunaliseringen av statliga yrkesläroanstalter. Detta genomfördes genom lagen om vissa arrangemang som gäller personalens ställning vid kommunaliseringen av yrkesläroanstalter som hör till undervisningsministeriets förvaltningsområde (1422/1994).

3. Förslag till pensionsarrangemang vid kommunaliseringen av vissa servicefunktioner vid medicinska fakulteten inom Helsingfors universitet

Det är ändamålsenligt att man i samband med kommunaliseringen av vissa servicefunktioner vid medicinska fakulteten vid Helsingfors universitet tillämpar principen om kontinuitet i pensionsskyddet på dem som övergår i Helsingfors universitetscentralsjukhus tjänst så, att den pension som utgår för deras statliga anställningar bestäms enligt samma stadganden som för gamla arbetstagare. I praktiken betyder detta att deras pensionsskydd för den tid de haft en statlig anställning inte skall bestämmas enligt det s.k. grundskyddet, utan enligt det gradvis försämrade tilläggsskyddet på samma sätt som för de gamla arbetstagare som fortsätter i en statlig anställning ända till pensionsfallet.

Det föreslås därför att integrationsprincipen, dvs. fortsatt tilläggspensionsskydd, för-

verkligas i samband med kommunaliseringen av vissa servicefunktioner vid medicinska fakulteten vid Helsingfors universitet i fråga om statliga anställningar genom en särskild lag. Genom lagen bibehålls det pensionskydd för personer födda efter den 31 december 1939 som överensstämmer med lagen om statens pensioner (280/1966) för tiden före kommunaliseringen, på samma nivå som det hade varit utan kommunaliseringen.

En förutsättning är att anställningen för den som övergått i Helsingfors universitetscentralsjukhus tjänst fortgår oavbrutet vid centralsjukhuset eller i en annan tjänst inom kommunen eller samkommunen fram till pensionsfallet.

Från och med kommunaliseringen bestäms pensionsskyddet enligt lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare (202/1964). Enligt gällande stadganden kan en person ta ålderspension enligt det kommunala pensionssystemet som förtida ålderspension från samma tidpunkt som i det statliga pensionssystemet eller senare, varvid förtidsminskningen är mindre, eller utan förtida uttag vid 65 år. En förutsättning för att erhålla ålderspension enligt lagen om statens pensioner skall dock vara att den kommunala anställningen har upphört. Inom andra pensionsslag än ålderspensionen har specialstadgandena betydelse för hur pensionen ökar och för den maximala pensionen.

4. Propositionens verkningar

Personalen i de servicefunktioner vid medicinska fakulteten vid Helsingfors universitet som avses bli kommunaliserade har följande åldersstruktur. Antalet födda före den 1 januari 1940 är 10. Antalet födda mellan den 1 januari 1940 och den 31 december 1959 är 96. Antalet personer födda efter den 1 januari 1960 är 28. Att personalen övergår i centralsjukhusets tjänst inverkar inte i sig på pensionsskyddet för dem som är födda 1939 eller tidigare, eftersom de vid samma tidpunkt beviljas lika stor pension både av staten och kommunen.

Om integrationsprincipen enligt förslaget tillämpas på pensionerna vid kommunaliseringen av vissa servicefunktioner vid universitetet vad gäller statliga anställningar, bibehålls för den överförda personalens vidkommande pensionsrätten enligt tilläggsskyddet sådan den är med gradvis upphörande hos

gamla arbetstagare. Detta föranleder merkostnader jämfört med att pensionsrätten enligt tilläggsstödet skulle upphöra vid överföringstidpunkten. Om personalen utan avbrott fortsätter i Helsingfors universitetscentralsjukhus tjänst tills de går i pension blir kostnaderna sammanlagt 5,3 miljoner mark. Om kommunaliseringen av vissa servicefunktioner vid universitetet inte sker och de anställda stannar i statens tjänst, är det i alla fall staten som skall betala motsvarande kostnad.

Det föreslagna arrangemanget förutsätter inte särskilda anslag. Kostnaderna skall betalas i samband med statens övriga pensionsutgifter.

I avsnitt 1 i motiveringsdelen specificeras den inbesparing som uppstår av att den egentliga verksamheten omorganiseras. Inbesparingen har beräknats bli ca 7 miljoner mark på årsnivå.

5. Beredningen av propositionen

Riksdagen har i sitt svar på regeringens proposition med förslag till ändring av lagstiftningen om statens pensioner (RP 96/1993 rd) förutsatt att de problem som

hänger samman med att pensionskontinuiteten inom den offentliga sektorn avbryts och med att inrättningens huvudman eventuellt blir en annan reds ut tillsammans med arbetsmarknadsparterna och att behövliga författningsändringar görs för att garantera förmånstagarna en skälig lösning.

Arbetsgruppen som utredde omorganiseringen av avgiftsbelagd verksamhet mellan Helsingfors universitetscentralsjukhus och medicinska fakulteten vid Helsingfors universitet har hört representanter för personalorganisationerna.

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid undervisningsministeriet. Förhandlingar om utkastet har förts med personalorganisationerna.

6. Ikraftträdande

Lagen bör träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst. Lagen skall tillämpas på sådana fall då kommunaliseringen av vissa servicefunktioner vid universitetets medicinska fakultet har skett efter den 31 december 1996 men före den 1 januari 1998.

Med stöd av vad som anförts ovan förelägs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om vissa arrangemang som gäller personalens ställning vid kommunaliseringen av vissa servicefunktioner inom medicinska fakulteten vid Helsingfors universitet

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Den som är född efter den 31 december 1939 och som i samband med kommunaliseringen av vissa servicefunktioner inom medicinska fakulteten vid Helsingfors universitet har övergått från anställning vid universitetet till anställning vid Helsingfors universitetscentralsjukhus betraktas som gammal förmånstagare enligt 1 § 3 mom. lagen om statens pensioner (280/1966). En förutsättning är att han den 31 december 1992 innehade en fortlöpande anställning som omfattas av statens pensionsskydd och att denna hans anställning, eller efter kommunalise-

ringen, hans anställning som omfattas av lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare (202/1964) fortgår oavbrutet frams till pensionsfallet så som avses i ikraftträdelsebestämmelserna för de ändringar i pensionsstadgan som kommunala pensionsanstaltens delegation godkände den 20 november 1992 och som trädde i kraft den 1 januari 1993. Dessutom förutsätts att de övriga villkoren uppfylls.

Vid tillämpningen av det krav på sex månaders anställning och det krav på tre års pensionstid som stadgas i 1 § 3 mom. lagen om statens pensioner jämföras en anställning

som omfattas av lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare från och med kommunaliseringen med en anställning som omfattas av lagen om statens pensioner. Invalid- eller arbetslöshetspensioner enligt lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare, vilka har beviljats med tillämpning av stadganden som motsvarar 5 a § lagen om statens pensioner, jämföras med pensioner som har beviljats med tillämpning av nämnda lagrum.

På den som uppfyller de villkor som avses i denna paragraf tillämpas stadgandena om gamla förmånstagare enligt 4, 10 och 12 §§ lagen om statens pensioner till den del hans

anställning har omfattats av lagen om statens pensioner. En förutsättning för erhållande av ålderspension är utöver de villkor som anges i 8 § lagen om statens pensioner att den anställning som omfattas av lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare har upphört.

2 §

Denna lag träder i kraft den 199 .

Lagen tillämpas på sådana fall då kommunaliseringen som avses i 1 § 1 mom. har skett efter den 31 december 1996 men före den 1 januari 1998.

Helsingfors den 20 december 1996

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Undervisningsminister *Olli-Pekka Heinonen*

